

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Dunai Ügyvédi Iroda (1086 Budapest, Baross u. 131. III/2., ügyintéző: dr. Dunai József ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés semmisségének megállapítása és eredeti állapot helyreállítása iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. február 6. napján meghozott PP.V.18/21.359/2007/8. szám alatti ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az 1998. november 5-én közjegyzői okiratba foglalt, általa és az alperes által aláírt kölcsönszerződés semmisségét állapítsa meg és az eredeti állapotot állítsa helyre. Keresete jogalapjaként a Ptk. 200. § (2) bekezdését jelölte meg.

A felperes keresetlevelében előadta, hogy 1998. november 5-én 5.200.000 forint kölcsönt vett fel az alperestől, és arra vállalt kötelezettséget, hogy hat hónapon belül ezt az összeget visszafizeti. Fedezetül a tulajdonát képező b-i ingatlant kötötte ki, amelyre az alperes javára jelzálog került bejegyzésre. Az üzletet P. J. szervezte, aki bűntársaival együtt rávette őt arra, hogy más részére vegyen fel kölcsönt. A tranzakcióban - a becsatolt büntetőítéletben megállapított tényállás alapján - az alperes is közreműködött, mert olyan ügylethez biztosított pénzt, melyről tudnia kellett, hogy rövid idő alatt nem termelhető ki, illetőleg alaposan feltételezhető, hogy abban a feltevésben biztosította a pénzt, hogy a kölcsönt többszörösen meghaladó ingatlant megszerezi. A felperes előadta még, őt az vezérelte, illetve abban bízott, hogy az a vállalkozás, melynek érdekében a kölcsönt felvette és továbbította, a

pénzt visszaadja, és ő maga is egy kis jutalékhoz jut, mellyel a jövedelmét kiegészíthette volna.

Utóbb utalt arra is, hogy a szerződési akarata hiányzott, erre hivatkozva kéri a kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását (5. számú jegyzőkönyv). A perben mindezek mellett előadta azt is, hogy valójában nem 5.200.000 forintot kapott kézhez.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint a keresetlevélben előadott tényállásból nem következik a kölcsönszerződés érvénytelensége, az általuk kötött megállapodás sem jogszabályba, sem a jóerkölcsbe nem ütközik. A felperes bűncselekménynek kívánja beállítani a köztük létrejött szerződést, ellene azonban büntető feljelentést nem tett.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes költségmentessége folytán le nem rótt 30.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet jogi indokolása szerint a felperes a Ptk. 200. § (2) bekezdése és a 205. § (1) bekezdése folytán őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A felek között közjegyzői okirattal szabályszerű, a jogszabálynak mindenben megfelelő kölcsönszerződés jött létre, amely alapján a felperes a kölcsönösszeget az alperestől megkapta. A felperes tudtával és beleegyezésével történt, hogy a kölcsönösszegből kifizetésre került a korábbi tartozása, erről a közjegyző igazolást is állított ki, melynek alapján került sor a korábbi jelzálogjog törlésére. Az is tény, hogy a kölcsönösszeg másik részét a felperes **P. J.** által megtévesztve, egy nem létező üzlet befektetéseként fizette ki; arra azonban adat nem merült fel, hogy ez az alperes közrehatására történt volna. A felperes maga sem járt el kellő körültekintéssel, mivel a kecsegető nyereség reményében nem vizsgálta, hogy milyen vállalkozás számára nyújt kölcsönt, az reális-e vagy sem; így ennek megtérülése a felperes kockázata volt. Az alperesnek a kölcsönnyújtáskor nem volt kötelezettsége annak vizsgálta, hogy megtérülhet-e a felperes feltételezett befektetése, illetve hogy a vállalkozása nyereséges lehet-e. Az alperes kötelezettségét kizárólag a kölcsön nyújtása képezte, ez pedig nem vitásan megtörtént. Az alperes részéről tehát a kölcsönszerződés teljesedésbe ment, a kölcsön nyújtása nem volt sem jogszabályba, sem jóerkölcsbe ütköző. A szerződést a Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti közokirat tartalmazza, mellyel szemben helye van ellenbizonyításnak: az eljárás során azonban a felperes bizonyítani nem tudta, hogy a megállapodást tartalmazó közokirat érvényesen nem jött létre. Az a tény, hogy a felperes üzleti elgondolása nem vált be és maga is bűncselekmény sértettje lett, a kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását nem eredményezheti.

Az elsőfokú bíróság azt a hivatkozást sem tartotta megalapozottnak, hogy a szerződés létrejöttekor a felperes szerződési akarata hiányzott. A felperes az alperest reménybeli befektetőtársai közvetítésével maga kereste meg, a kölcsön feltételeiről személyesen tárgyaltak, illetve a megbeszélésük eredményét közjegyzői okiratban rögzítették. A kölcsönszerződés azzal, hogy az alperes nyújtotta és a

felperes felvette a kölcsönösszeget, teljességbe ment. Az a tény, hogy a később csalás miatt elítélt P. J. bűncselekmény elkövetésével megtévesztette, kijátszotta a felperest, a kölcsönszerződés érvényességét nem érinti, illetve nem teszi megalapozottá, hogy a kölcsönügyletnél a felperes szerződéskötési akaratának a hiánya megállapítható legyen.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel kérve az elsőfokú bíróság határozatának a Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését.

Előadta, hogy nem vitatta, megkötötte a kölcsönszerződést az alperessel, azonban a P. J. elleni büntetőperben keletkezett ítélettel bizonyította, hogy bűncselekmény áldozata lett. A büntetőperben megállapításra került, hogy az alperes - bár vele szemben nem indult eljárás - részese volt annak az akciónak, melynek során a felperesi ingatlan és ezzel összefüggésben egzisztenciális léte is bizonytalanná vált. Fenntartotta álláspontját a szerződés semmisségével kapcsolatban, mivel az nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A jelen ügy alperese ugyanis más ügyekben is kölcsönt nyújtóként szerepelt, ahol az érdekeltek időközben ingatlanaikat elvesztették és hajléktalanná váltak. Azt elfogadta, hogy a közjegyzői okirat megfelel az alaki követelményeknek, annak tartalma azonban „teljesíthetőség és garanciális okok miatt rosszhiszemű”, így az minőségétől függetlenül a jóerkölcsbe ütközik. Hangsúlyozta, hogy a büntetőítélet indokolási részében a bíróság többször tényként állapította meg az alperes vallomásainak ellentmondásosságát.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem érintett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése is helytálló, annak indokait azonban az ítéltábla az alábbiak szerint módosítja és kiegészíti.

A Fővárosi Ítéltábla jelentőséget tulajdonít annak, hogy a peres felek között volt már folyamatban per végrehajtás megszüntetése iránt, amely perben a Fővárosi Bíróság 42.Pf.28.157/2005/4. szám alatti jogerős ítélete mondta ki: a megállapított tényállásból nem következik az alperessel kötött szerződés érvénytelensége; a szerződés tehát nem érvénytelen, a felperes erre hivatkozással a végrehajtás megszüntetését nem kellő alappal igényelte.

A fenti megállapításra tekintettel először abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a jogerős ítélet tartalma mennyiben befolyásolja a jelen perben vizsgálható kérdések körét.

A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.003/2007/2. számú végzése kimondta, hogy jelen per a végrehajtás megszüntetése iránti perben szereplő ugyanazon felek között indult, a ténybeli alap részben a korábbi perével azonos, de nem ugyanazon jog iránt folyik.

Kétségtelen, hogy a végrehajtás megszüntetésére vonatkozó felperesi igény a szerződés érvénytelenségére hivatkozással alkalmazni kért eredeti állapot helyreállítására irányuló igénytől, jogkövetkezménytől eltérő, tehát a permegszüntetésre ok nem volt. Ez azonban önmagában nem jelenti, hogy a korábbi jogerős ítélettel elbírált releváns kérdések tekintetében eltérő döntés hozható.

A bírói gyakorlat számára irányadó BH 2002. évi 235. számú eseti döntés értelmében az ítélt dolog tárgya: a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítése is, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el.

A fentiek tükrében az állapítható meg, hogy a felek közti kölcsönszerződés érvényessége kérdésében a korábbi per bírósága jogerősen állást foglalt, és ez a jelen per bíróságát köti. Ennek folytán a felperes a kölcsönszerződés érvényességét sem jogszabályba, sem jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással nem támadhatja alappal. Más kérdés, hogy a felperes e perben a kölcsön összegét is vitatta, valamint a fedezetül adott ingatlanával kapcsolatos helytállási kötelezettségét kifogásolta. Ezek olyan kérdések, amelyeket a jogerős ítélet nem érintett.

A Fővárosi Bíróság 42.Pf.28.157/2005/4. számú ítéletének indokolása tartalmazza: a felperes azon hivatkozása, hogy nem a szerződésben meghatározott összeget vette fel, a végrehajtás korlátozása iránti per tárgya lehet, a felperes keresete folytán a bíróság a jelen perben ezt a kérdést nem vizsgálhatta, a felperes ezt a keresetet nem erre alapította.

A fenti rendelkezésre tekintettel jelen perben csak az volt vizsgálható, hogy a kölcsönszerződés a kölcsön összege tekintetében színlelt-e vagy sem: az 5.200.000 forintról vagy annál kevesebből szól-e, ehhez képest a felperesi ingatlanra bejegyzett jelzálogjog - annak járulékos jellege folytán (Ptk. 251. § (3) bekezdés) - milyen összegű követelést biztosít. A bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte.

E körben azonban csupán a felperes személyes előadása áll rendelkezésre, bizonyítási indítvány nem volt. Mindenféle bizonyítás nélkül pedig nem lehetett a közokiratba foglaltaktól eltérő jogi álláspontra jutni.

Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy a kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés - függetlenül attól, hogy hány okiratba van foglalva - két különálló szerződés, az eddigi ítéletek jogereje pedig csak a kölcsönszerződés érvényességét érinti.

A fenti eltérő indokolással a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2008. szeptember 23.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Klára s.k.
előadó bíró

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: